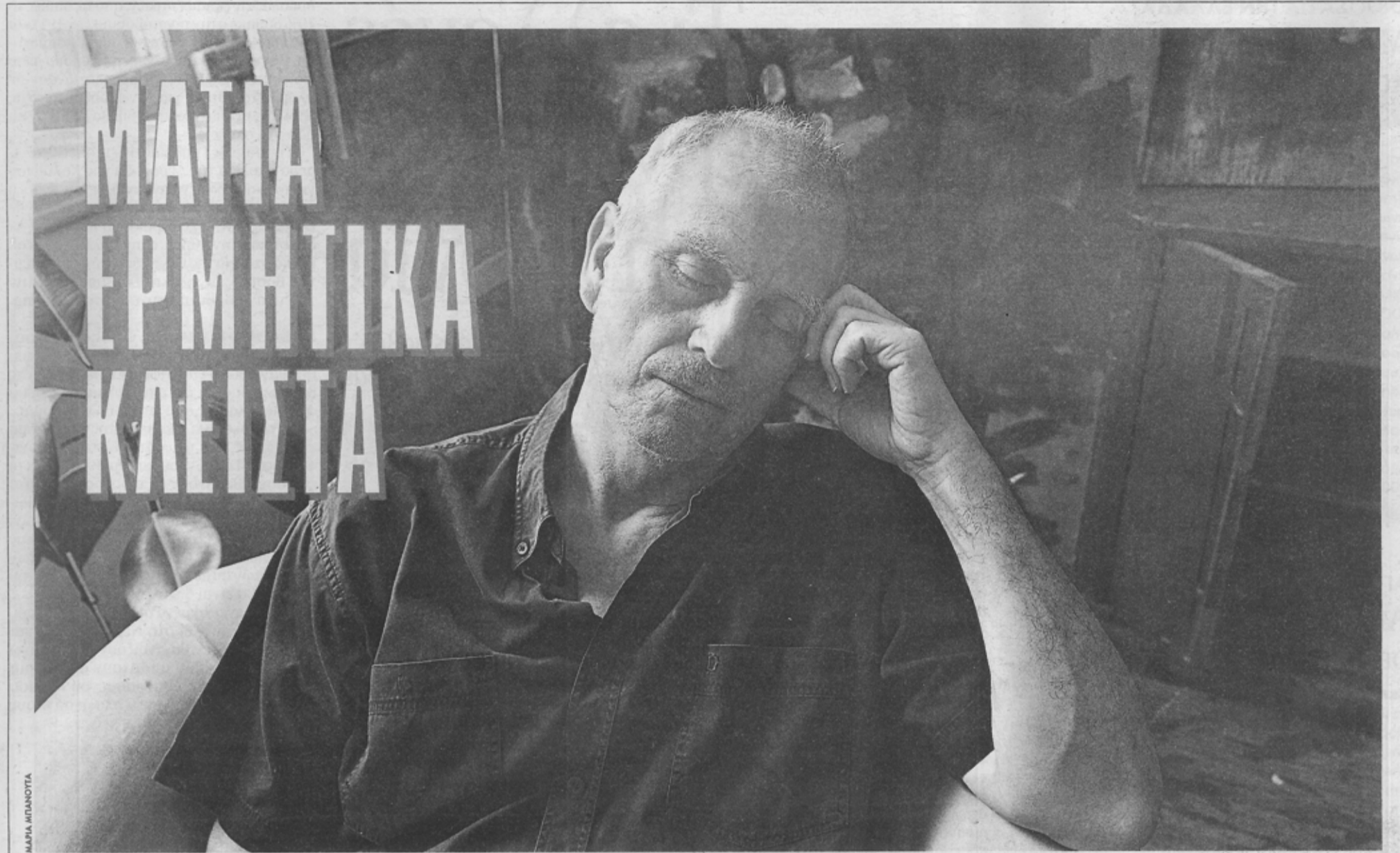

Γνωστά πρόσωπα του πολιτισμού ερμηνεύουν τα άγνωστα όνειρά τους

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΜΑΙΡΗ ΑΔΑΜΟΠΟΥΛΟΥ

ΜΑΡΙΑ ΜΠΑΝΟΥΤΑ

Στέφανος ΔΑΣΚΑΛΑΚΗΣ

Στο Αρχαιολογικό Μουσείο άρχισα να πηγαίνω το 1967. Εκεί έκανα τις πρώτες προσπάθειες για να μάθω να σχεδιάζω.

Αυτή την εποχή λοιπόν έκανα ένα παράξενο όνειρο: Ένα από τα αγάλματα κατεβαίνει από το βάθρο του και με συνοδεύει στην έξοδο! Το αίσθημα ήταν τρομακτικό. Τώρα που γράφω αυτές τις γραμμές ανατριχιάζω. Ήταν κάποιος ανδριάντας ενός Ερμή ή σαν του Διαδούμενου. Τα μάτια του όμως έμοιαζαν πιο πολύ με τα μάτια του εφήβου των Αντικυθήρων ο οποίος, ειρήσθω εν παρόδω, ήταν το πρώτο άγαλμα που σχεδίασα. Είναι πολύ παράξενο το ότι ένας χώρος σαν κι αυτόν του Μουσείου, χώρος ευτυχίας για μένα, γέννησε ένα τέτοιο όνειρο, τόσο τρομακτικό. Για να γίνω πιο ακριβής πρέπει να πω ότι το άγαλμα αρχικά ήταν φιλικό μαζί μου και μετά στην εξέλιξη του ονείρου έγινε απειλητικό και απόκοσμο.

Αυτό που έχει σημασία είναι ότι την εποχή που το είδα δεν γνώριζα την ύπαρξη του «Διοικητή» στην Όπερα του Μότσαρτ «Ντον Τζιοβάνι». Θα θυμάστε τον Διοικητή, ο οποίος είναι ένα άγαλμα, να νεύει καταφατικά, σκύβοντας το κεφάλι και στη συνέχεια στο δαίπνο στο οποίο τον έχει προσκαλέσει ο Ντον Τζιοβάνι με το «πέτρινο χέρι» του να τον οδηγεί στον κάτω κόσμο, στην κόλαση.

Χάρηκα όταν είδα αυτές τις σκηνές που θύμιζαν το όνειρο που είχα κάνει πολλά χρόνια πριν, γιατί αποδεικνύ-

ουν πόσο βαθιές είναι (πρέπει να είναι) οι ρίζες των συμβόλων στην τέχνη. Το γεγονός ότι ένα όνειρο που έκανα παιδί, ήταν τόσο σχετικό με τη συμβολική παρουσία του «Διοικητή» σε ένα τόσο σπουδαίο έργο τέχνης, είναι η απόδειξη του πόσο αληθινά είναι, πόσο μας αφορούν άμεσα, όσα συμβαίνουν στην τέχνη.

Τώρα θα ήθελα να σας περιγράψω κάτι σαν όνειρο που όμως έζησα κατά τη διάρκεια της ημέρας.

Με φίλους είχαμε επισκεφθεί τον αρχαιολογικό χώρο της Κορίνθου. Ήταν αργά και μόλις προλάβαμε να κάνουμε μια βόλτα. Βγαίνοντας περπατήσαμε λίγο πιο κάτω προς το μέρος που υπάρχουν καταστήματα με τουριστικά είδη και κάποιες ταβέρνες. Μπήκαμε σε μια από αυτές που παρά την απογοητευτική της εικόνα, μια επιγραφή που μιλούσε για κάποιο είδος «ανοικτού χώρου» στο πίσω μέρος κίνησε την περιέργειά μας. Υστερα από λίγα σκαλοπάτια (όπως σε κάτι έργα στο σινεμά όπου από έναν τόπο εντελώς κοινό, από ένα πέρασμα αθέατο, περνάς στην άλλη διάσταση, σε έναν κόσμο κρυφό) βγήκαμε σε μια μικρή τaráτσα, κάτι σαν μπαλκόνι που «κρεμόταν» στην κυριολεξία πάνω από τον αρχαιολογικό χώρο που είχαμε μόλις πριν επισκεφθεί και συγκεκριμένα στο σημείο όπου υπάρχει ένας μεγάλος πλακόστρωτος δρόμος με τα ερείπια στις δυο πλευρές του από αρχαία καταστήματα.

Τώρα ο χώρος ήταν τελείως έρημος από επισκέπτες. Είχα το αίσθημα ότι βρισκόμουν μέσα σε ένα από αυτά τα ονειρικά έργα του Ντελβό ή σαν να είχα μπροστά μου κάποιο από τα σκηνικά που βλέπουμε στο βάθος των έργων του Πουσέν.

Στο αίσθημα αυτό βοηθούσε και η ώρα της ημέρας λίγο πριν χαθεί το φως. Μια στιγμή παράξενης ισορροπίας ανάμεσα σε δύο κόσμους. Τον κόσμο της ημέρας και της λογικής και τον κόσμο της νύχτας και των ονείρων που έχουν ήδη αρχίσει να πλανώνται στο διάστημα.

Καμιά φορά, τα όρια ανάμεσα στο όνειρο και το ζύπνιο συγχέονται. Το πρωί όταν βγαίνουμε από τον ύπνο δεν ξέρουμε αν όλα όσα είδαμε ήταν αληθινά ή γεννήματα της φαντασίας. Αλλά και μέσα στην ημέρα κάτω από την επίδραση έντονων συγκινήσεων ή κάποιου γεγονότος που έχει χαρακτήρα «Επιφάνειας» πάλι τα όρια ανάμεσα στο πραγματικό και το «άλλο» το ονειρικό συγχέονται.

Η τέχνη ισορροπεί στο μεταίχμιο ανάμεσα σε έναν κόσμο διαύγειας και την άλλη τη σκοτεινή, την άπαστη πλευρά των πραγμάτων. Είναι ο τρόπος μας να κινούμεθα με ασφάλεια ανάμεσα σ' αυτές τις δύο πραγματικότητες.

Ο Στέφανος Δασκαλάκης είναι ζωγράφος.